

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Медіаправо та інформаційна безпека:
Медіаправо та захист інтелектуальної власності**

для студентів

спеціальності:
освітнього рівня:
освітньої програми:

061 Журналістика
другого (магістерського)
061.01.04. Медіакомунікації

Київ – 2023

Розробники: Володимир ГРИСЮК, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка;

Викладачі: Володимир ГРИСЮК, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 9 лютого 2023 р. № 9

Завідувач кафедри

Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Медіакомунікації» 8 лютого 2023 р.

Гарант освітньої програми

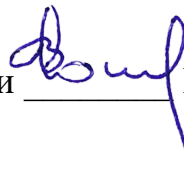

Ніна ЗРАЖЕВСЬКА

Робочу програму перевірено

9 лютого 2023 р.

Заступник декана Факультету журналістики

Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___
на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___
на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___
на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаправо та захист інтелектуальної власності	
Форма навчання	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курс	5
Семестр	10
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі	60
аудиторні	8
модульний контроль	-
семестровий контроль	
самостійна робота	52
форма семестрового контролю	комплексний іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Медіаправо та

інформаційна безпека», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета дисципліни – сформувати комплекс теоретичних знань у сфері інформаційного законодавства та практичних професійних навичок, необхідних для репортерської та редакторської роботи в редакціях телебачення, радіо, газет і журналів; окреслити межі свободи вираження поглядів з правової точки зору; допомогти орієнтуватися в особливостях законності дій влади в Україні щодо ЗМІ з метою протидії спробам і намірам утискати права ЗМІ та журналістів.

Завдання. У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати:

- джерела правового регулювання суспільних відносин у галузі медіа права;
- правові засади діяльності засобів масової інформації;
- правовий статус журналістів;
- правові засади реклами, видавничої справи в Україні.

уміти:

- правильно застосовувати законодавство, що регулює суспільні відносини у галузі медіа права;
- робити висновки про правомірність функціонування засобів масової інформації, провадження діяльності у сфері реклами, а також видавничої справи;
- аналізувати практичні казуси.

У результаті вивчення курсу формуються такі **компетентності**:

- загальні:
 - **ЗК4 – здатність до управління.** Уміти знаходити переконливі аргументи, вербальні і невербальні засоби впливу в дискусіях з колегами, партнерами, клієнтами для досягнення комунікаційної мети, створення сприятливого суспільного середовища, формування власного іміджу і визнання результатів своєї праці; вміти організовувати роботу у різних організаціях.
- фахові:

- **ФК7 – нести відповідальність за результати журналістської роботи (критична оцінка діяльності).** Мати чітке уявлення про якість журналістського матеріалу; здатність до критичної оцінки власної роботи; здатність до сприйняття конструктивної критики власної роботи; здатність нести відповідальність рішення прийняті в ході журналістської діяльності; здатність нести відповідальність за результат журналістської діяльності (медіавпливи).

Програмні результати навчання:

- **ПРН3** – на основі знання про особливості середовища діяльності:
 - ✓ переконливо відстоювати власну професійну позицію, дослуховуватися і враховувати аргументи партнерів у спілкуванні, знаходити оптимальні рішення відповідно до професійних вимог, ділових ситуацій та інтересів учасників;
 - ✓ уникати ситуацій, конфліктів, що можуть нашкодити професійній репутації та інтересам справи;
 - ✓ раціонально діяти в конфліктних ситуаціях, шукаючи компромісів на основі професійних принципів і взаємної ділової вигоди.
- **ПРН8** – здійснювати професійну діяльність в межах існуючого медіа законодавства. Здатність очолити процес медіавиробництва, розуміти інформаційні потреби аудиторії, прогнозувати вплив результату журналістської діяльності, нейтралізувати негативні наслідки, пропагувати демократичні цінності та загалом працювати на розвиток українського соціуму;
- **ПРН16** – на основі здобутих знань вміти аналізувати різні види медійних продуктів, фігурувати в консультативній, експертній та інших ролях.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I Статус ЗМІ в Україні. Конституційно-правові відносини								
1.	Основні положення деяких Законів України, що регулюють діяльність ЗМІ.	10		2			8	
2.	Закон України «Про авторське право і суміжні права»: основні положення	11			2		9	
3.	Кодекси України, що регулюють деякі аспекти діяльності журналістів	9					9	
<i>Разом</i>		30		2	2		26	
Змістовий модуль II Сучасне українське законодавство у системі масмедіа								
4.	Закон України «Про інформацію»: коментарі та засадничі норми	10		2			8	
5.	Особливості Закону України «Про доступ до публічної інформації»	11			2		9	
6.	Права та обов'язки журналістів в Україні	9					9	
<i>Разом</i>		30		2	2		26	
<i>Разом за навчальним планом</i>		60	8	4	4		52	

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Статус ЗМІ в Україні. Конституційно-правові відносини

Лекція 1. Основні положення деяких Законів України, що регулюють діяльність ЗМІ

Література: 1,2,3.

Семінар 1. Відповідальність за наклеп у ЦКУ. Звільнення від відповідальності (2 год.)

Література: 1,15,20,23,24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Сучасне українське законодавство у системі масмедіа

Лекція 2. Закон України «Про авторське право і суміжні права»:

основні положення

Література: 1,10,24.

Семінар 2. Основи інформаційної безпеки держави (2год.)

1. Інформаційна уразливість держави.
2. Міжнародні критерії інформаційної уразливості цивілізації.
3. Міжнародні критерії інформаційної безпеки.

Література: 2,4,6

5. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Вид діяльності студента	Макс-на кіл-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Макс-на кіл-ть балів	Кількість одиниць	Макс-на кіл-ть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Разом:			27		27
Максимальна кількість балів		54			
Розрахунок коефіцієнта		$54/100=0,54$			

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Проаналізувати Закон України «Про авторське право і суміжні права»

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

Тема 2. Визначити прогалини в Законі України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

Тема 3. З'ясувати, як діють на практиці норми Закону України «Про телебачення і радіомовлення»

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 4. Визначити сферу правового регулювання Закону України «Про інформаційні агентства»

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

Тема 5. Особливості застосування норм КЗпП щодо працівників ЗМІ

Пояснити, які норми законодавства регулюють трудову діяльність українського журналіста. Розробити таблицю принципів трудової діяльності в Україні.

Тема 6. Правові засади розвитку інформаційного простору України (7 год.)

1. Проаналізувати основні положення Конституції України (1996).
2. Закон України «Про інформацію» (1992).
3. Закон України «Про державну таємницю» (1994).
4. Указ Президента «Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення» (1997).

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

5.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі комплексного іспиту.

5.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Проаналізуйте Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова”.
2. Розкрийте зміст поняття „Цензура”.
3. Проаналізуйте конституційні засади діяльності ЗМІ України.
4. Назвіть принципи редагування редакційних матеріалів.
5. Проаналізуйте рекламу в друкованих ЗМІ.
6. Розкрийте зміст поняття „Дискримінація”.
7. Прокоментуйте авторське право на аудіовізуальний твір.
8. Розкрийте зміст поняття „Плагіат”.
9. Проаналізуйте захист авторського права і суміжних прав в Україні.
10. Розкрийте суть повноти подачі інформації та основний зміст новини.
11. Назвіть основні напрями і форми державної підтримки засобів масової інформації.
12. Чи може використовуватися журналістом оцінювальна лексика? У яких випадках?
13. Проаналізуйте організацію соціального захисту журналістів України.

14. Які вимоги щодо уникнення журналістами суб'єктивізму містять фахові стандарти діяльності.
15. Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності в Україні
16. У чому виявляється суть відокремлення фактів від оцінок і коментарів.
17. Охорона в Україні інформації, яка віднесена до державної таємниці.
18. Перелічіть правила використання бліц-опитувань, дайте їм характеристику.
19. Назвіть укази Президента України щодо інформаційної діяльності в Україні.
20. Прокоментуйте правила висвітлення зібрань та акцій протестів.
21. Проаналізуйте діяльність органів державної влади щодо забезпечення свободи слова, задоволення інформаційних потреб суспільства та розвитку інформаційної сфери в Україні.
22. Назвіть вимоги до формату подачі інформації чи суперечливих питань.
23. Назвіть гарантовані законодавством України шляхи отримання інформації журналістами.
24. Прокоментуйте правила відмови від коментаря.
25. Назвіть основні положення Цивільного кодексу України щодо діяльності журналістів.
26. Проаналізуйте Європейську Конвенцію про захист прав людини та основних свобод.
27. Назвіть правила оприлюднення даних соціологічних досліджень.
28. Назвіть суб'єктів та об'єктів інформаційних відносин в Україні.
29. Розкрийте зміст поняття „Поінформовані джерела”.
30. Розкрийте питання вдосконалення державного управління інформаційною сферою на сучасному етапі в Україні.
31. Розкрийте зміст поняття „Авторитетні джерела”.
32. Розкрийте зміст поняття „Офіційні джерела”.
33. Що таке анонімні джерела інформації.

34. Назвіть принципи та основні напрями діяльності творчих спілок в Україні.

35. Розкрийте суть достовірності подачі інформації.

36. Розкрийте зміст поняття „Простота інформування”.

5.5. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

6. Навчально-методична картка дисципліни для денної форми навчання

Разом: 60 год., з них: лекційні – 4 год., семінарські - 4 год., самостійна робота – 52 год.

Модулі	Змістовий модуль I		
Назва модуля	Статус ЗМІ в Україні. Конституційно-правові відносини.		
Кількість балів за модуль	27 балів		
Лекції	1		
Теми лекцій	Основні положення деяких Законів України, що регулюють діяльність ЗМІ (2 год.) 1 бал		
Семінарське заняття	1		
Теми семінарських занять	Семінарське заняття 1. Відповідальність за наклеп у ЦКУ. Звільнення від відповідальності. 11 балів (2 год.)		
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів
Модулі	Змістовий модуль II		
Назва модуля	Сучасне українське законодавство у системі масмедіа		
Лекції	2		
Теми лекцій	Закон України «Про авторське право і суміжні права»: основні положення (2 год.)		
Кількість балів за модуль	27 балів		

Семінарське заняття	2		
Теми семінарських занять	Практичне заняття 2. Основи інформаційної безпеки держави. (2 год.) 11 балів		
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів
Підсумковий контроль	Іспит		

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Грищенко І. Інститути дифамації та оціночних суджень і українське законодавство щодо захисту честі, гідності та ділової репутації фізичної особи // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. – 2015. - №1 (6). – С. 8-13.
2. Гуз А.М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: Навчальний посібник / А.М. Гуз. – К.: КНТ, 2007. – 260 с.
3. Закон України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні”. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>
4. Закон України "Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації". - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/917-19>
5. Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів”. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
6. Закон України “Про державну таємницю”. - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
7. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
8. Закон України “Про інформацію”. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
9. Закон України “Про Суспільне телебачення і радіомовлення України” <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1227-18>
10. Закон України “Про авторське право і суміжні права”.
11. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідково-навчальне видання/Автор-укладач Я.О.Чепуренко / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – К.: “Освіта України”, 2008. – 544 с.
12. Інформація та реклама в Україні: зб. законодав. і нормат. актів: (офіц. текст)/ упоряд. Ю.В. Паливода. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. – 440 с.
13. Конституція України. - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

- 14.Кримінальний кодекс України. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
- 15.Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. – 352 с.
- 16.М.Місьо, Н.Петрова, В.Ситцевой. Правничі засади діяльності журналістів в Україні. К.: Айрекс Про Медія, 2000.
- 17.Марущак А. Доступ до інформації: права журналістів / А. Марущак . – [Електронний ресурс]: http://www.uapp.org/uk/legal_library/11/21.html .
- 18.Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник / А.І. Марущак. – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
- 19.Міжнародні стандарти свободи слова. Збірник публікацій міжнародної організації „Артикль 19”. – К.: Міленіум, 2003.
- 20.Петрова Н. Медіа-право / Н. Петрова, В. Якубенко – К., 2007. – 276 с.
- 21.Приступенко Т.О. Деякі аспекти правового регулювання засобів масової інформації України / Т.О. Приступенко // Наукові записки Інституту журналістики. – 2005. – Т. 12.
- 22.Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації / За заг. редакцією Шевченка Т.С., Павліченка О.М. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2015. – 200 с.
- 23.Свобода вираження поглядів: практика Європейського суду щодо України / [Інститут Медіа Права ; за редакцією Т. Шевченка, А. Балацької]. — К. : Фенікс, 2012. — 192 с.
- 24.Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Монографія / В.С. Цимбалюк.– К.: “Освіта України”, 2010. – 388 с.

Додаткова:

1. Справа ЄСПЛ „Принцеса Ганноверська проти Німеччини”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/44.htm>
2. Рішення у справі ЄСПЛ „Гудвін проти Великобританії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/12.htm>
3. Рішення у справі ЄСПЛ „Ромен і Шміт проти Люксембургу”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/35.htm>
4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Українська Прес-Група» проти України». <http://www.minjust.gov.ua/3168>
5. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Обершлік проти Австрії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/16.htm>
6. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Бладет Тромсо і Стансаас проти Норвегії” <http://www.medialaw.ru/article10/6/2/40.htm>
7. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення
<http://nrada.gov.ua>
8. Державний комітет телебачення і радіомовлення: <http://comin.gov.ua>

9. Інститут медіа-права
10. Телекритика
11. Детектор медіа
12. Інститут масової інформації